

Filmový kabinet v Kine Lumière sa na nemú éru kinematografie pozrie novým pohľadom

28. septembra 2026 PDF

28.9.2026 - | Slovenský filmový ústav

Populárno-náučný cyklus Filmový kabinet prichádza do Kina Lumière v novej sérii. Jeho prvý semester pod názvom Obrazy pohybu prevedie účastníkov a účastníčky cestou od zrodu filmu po koniec nemej éry. Pripravených je desať stretnutí v podobe lektorskej prednášky, filmovej projekcie a diskusie po filme. Program je určený pre všetkých so záujmom o kinematografiu. Prvé stretnutie sa uskutoční v utorok 6. októbra o 18.00 hod., registrácia a prihlasovanie na Filmový kabinet sú spustené.

Prvý semester šiesteho vydania Filmového kabinetu nazvaný Obrazy pohybu bude venovaný nemej kinematografii. Ukáže obdobie fascinácie pohybom, keď sa film z jarmočnej atrakcie postupne stal objektom záujmu podnikavých vizionárov, experimentujúcich umelcov i premýšľavých intelektuálov. Kabinet sa vracia s ambíciou prerozprávať ďalšiu z variácií príbehu dejín filmu. Nechce ich prepisovať, chce sa nimi nechať znova prestúpiť a vnímať ich trochu inak.

Účastníkov a účastníčky Filmového kabinetu budú lektorsky sprevádzať filmová teoretička Katarína Mišíková a estetik Juraj Oniščenko. *„Veríme, že dejiny kinematografie nie sú raz a navždy uzatvoreným príbehom, ale živým vesmírom, ktorý nás prestupuje a my ho nanovo spoznávame,“* hovorí Mišíková. *„Objavujú sa nové reštaurované verzie filmov, archívy vyplávajú zabudnuté fakty, staré filmy rezonujú v závislosti od aktuálneho kontextu recepcie vždy nanovo. Každý cyklus Filmového kabinetu sa snažíme postaviť na inom leitmotíve, premietnuť inú vzorku kanonických filmov a položiť akcent výkladu inde. Tentokrát bude akcentom prvého semestra schopnosť filmových obrazov zachytiť modernú éru.“*

Prvý semester otvorí téma Oživené fotografie a pripomenie, že rané filmy priniesli vizuálne atrakcie postavené na napätí medzi reprodukciou reality a ilúziou zázraku a zároveň oslobodili ľudský pohľad od hraníc fyzického oka, čím zmenili spôsob, akým sa ľudia pozerajú na svet. Na prvom stretnutí sa premietne pásmo zdigitalizovaných a zreštaurovaných filmov z dielne objaviteľov kinematografu *Bratia Lumièreovci – Dobrodružstvo pokračuje* (2024), ktoré po opakovanom výskume v archíve zostavil filmový historik Thierry Frémaux, riaditeľ Lumièreovho inštitútu a filmového festivalu v Cannes. Projekciu doplní krátky film Edwina S. Portera *Veľká vlaková lúpež* z roku 1903, ktorým sa zrodil žáner westernu. Na úvodné stretnutie venované zrodu filmu budú nadväzovať témy reflektujúce významné míľniky nemej kinematografie a účastníci a účastníčky kabinetu sa dozvedia aj veľa neznámych informácií.

„Napríklad to, že prví filmoví diváci a diváčky neutekali pred ‘lumièrovským’ vlakom, že objav kinematografie bol prekvapujúcim i zákonitým vynálezom modernej éry, že groteska priniesla nový systém gest, filmové avantgardy vybudovali virtuálne umelecké laboratóriá, v ktorých namiesto atómu rozbíjali po stáročia posvätné normy umenia, že systém filmových hviezd nevznikol len v Hollywoode, ale aj v Európe,“ vymenúva Mišíková. *„A pozrieme sa aj do menej známych zákutí kinematografie, napríklad na vznik a význam toho, čo rozumieme pod pojmom dokumentárny film, alebo na to, aké boli začiatky pohyblivého obrazu na území dnešného Slovenska.“* Juraj Oniščenko dopĺňa, že účastníci a účastníčky sa „popri týchto netriviálnych poznatkoch dozvedia aj o dvoch náhľadoch dejín kinematografie. Súčasťou výkladu nebude len periodizácia, výpočet míľnikov, či už v podaní režisérskych osobností a prelomových filmov, ale tiež širší rámec dejín, spoločenských

historických problémov, ktoré kinematografia reflektovala a v ktorých je zasadená.“

Tému filmovej grotesky, ktorá spája melodrámu a akčný film pomocou humoru, bude reflektovať *Frigo na mašine* (1926) od „otca“ filmovej grotesky Bustera Keatona a Clyda Bruckmana. Klasický Hollywood a jeho hviezdy, ktorý sa stal mekkou filmových príbehov, bude spojený s projekciou jedného z najdrahších amerických nemých filmov *Zlodej z Bagdadu* (1924) od majstrovského klasika Raoula Walsha. Vek umeleckých revolúcií medzi dvomi svetovými vojnami, keď avantgardy vyšli do boja proti zastaraným formám umenia i spoločenským predsudkom, sprostredkuje film *Usmievavá pani Beudetová* (1923) francúzskej režisérky Germaine Dulac, spolu s ním sa premietne avantgardný film Reného Claira *Paríž spí* (1935). Nemecký expresionizmus a kammerspiel sú dve podoby filmu 20. rokov minulého storočia, ktoré spája záujem o človeka, jeho psychiku a napätie medzi jednotlivcom a svetom. Pri tejto téme sa bude premietiť *Kabinet doktora Caligariho* (1920) Roberta Wieneho.

Kabinet ďalej predstaví aj Sovietsku montážnu školu reprezentovanú filmom *Muž s kinoaparátom* (1929) Dzigu Vertova, severských majstrov nemej éry s filmom *Erotikon* (1920) Mauritz Stillera či tému Dokumentárne obrazy reality prostredníctvom filmu *Muž z Aranú* (1934) Roberta Flahertyho. Na stretnutí pod názvom Zrod slovenského filmového obrazu sa premietne film *Zem spieva* (1933) Karola Plicku spolu s pásmom filmov bratov Schreiberovcov. Prvý semester ukončí stretnutie na tému Nemý film na svojom vrchole spojený s projekciou filmu *Utrpenie Panny orleánskej* (1928) Carla Theodora Dreyera.

Populárno-náučný cyklus Filmový kabinet je svojou koncepciou a dramaturgiou určený pre skúsených i začínajúcich milovníkov i milovníčky kinematografie. Podľa Mišíkovej „*chce osloviť rôzne vekové kategórie. Jedinou podmienkou účasti okrem cinepassu alebo lístku je vášeň pre film. Znalosti a kontexty sprostredkujeme pri spoločných stretnutiach. Určite sú vítaní a vítané aj noví a novíčky dejín filmu. Tým ostrieľanejším frekventantom a frekventantkám sa pokúsime sprostredkovať iný rez dejinami filmu ako v minulosti vďaka obmene filmových titulov a tém.*“ Oniščenko dodáva, že „*popri láske k filmu existuje niekoľko ďalších možných ciest k nemu. Je to záujem o históriu všeobecne, kde film ponúka zaujímavé svedectvo o danej dobe. Možnou cestou je aj láska k mysleniu. Dejiny filmu sú totiž aj príbehom myslenia o skutočnosti a vzťahovaní sa k nej.*“

Populárno-náučný program Filmový kabinet finančne podporil Audiovizuálny fond, partnermi podujatia sú Francúzsky inštitút, Goethe-Institut a Taliansky kultúrny inštitút v Bratislave. Prvý semester 6. série sa bude konať od 6. októbra 2026 do 26. januára 2027, pre záujemcov a záujemkyne o celý semester organizátori odporúčajú registráciu.

Registrácia a predaj cinepassov

Viac informácií o Filmovom kabinete (prvý semester) a program

Slovenský filmový ústav je v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk

<https://sfu.sk/novinky/filmovy-kabinet-v-kine-lumiere-sa-na-nemu-eru-kinematografie-pozrie-novym-pohladom>